

Sosialistisk kreppa í Frankaríki

Politíski vinstravangurinn í Frakklandi hefur verið fyrri mongum kreppum, og sundurlyndið hefur oft verið rættaliga röng og avgerandi. Tá de Gaulle kom til valdið, vorðu röyndir gjörðar til frama fyrir einari stórrí fylking av teimum vinstrasinnuðu; men stórvægis útslit gönnv tær ekki. Kofarbeiðamaværfallið hefur aftur kynt upp undir hesa vinsturfylking og nú veit um, hvat verður at koma burtur úr hesum tiltökum og hesum politísku fylkingaröyndum.

Úr París skrávar cand. mag. ELLEN NIELSEN ritgerð til stjórnmálaðíð AKTUELT í Keyptmannahavn:

UNDER kulminestrejken mødte den franske regering et sammenhold blandt arbejdere og fagforbund, som sikkert har overrasket regeringen, netop fordi den hidtil har kunnet regne med arbejder- og venstrepartiernes splittelse som en direkte fordel. Er der nogen udsigt til, at denne splittelse kan overvindes og en samlet venstrefront etableres?

Tilsyneladende ikke. Det bliver mere og mere klart, at der hersker mer eller mindre mismod og krisestemning inden for de tre partier, som i en eller anden form har socialisme på deres program: det socialdemokratiske SFIO, det kommunistiske PC og det lille forenede socialparti PSU. Hvordan skal de kunne møde en fremtid i velstandens og massemediernes tegn — og overleve?

Bag ved krisen ligger det politiske nederlag i efteråret, men sikkert også andre årsager. Bl. a. dette, at der nu ikke længere er nogen kolonikrige, så siddene ikke mere er optaget blot af dette at kæmpe for fred. Fascistene i OAS tager regeringer sig selv af. Gaullisterne søger at sætte ind for socialist fremskridt og velstand til alle. De Gaulles overherredømmelse våger over nutid og fremtid. Hvad skal vi egentlig med socialisme, med ideologier i det hele taget, siger den jævne mand. Vi er trætte efter 23 års krig — og nu har vi det jo godt.

Derfor spørger lederne i venstrepartierne hovedsageligt sig selv, hvordan de skal formulere den socialisme, de kæmper for, på en sådan måde, at det franske folks flertal vil slutte op. Kan — og skal — vi tilpasse os situationen, forny os?

LAD os først se på det mindste af de tre venstrepartier, det intellektuelle PSU. Vort hjemlige SF plejer vist at kalde det et »brøderparti«, men den franske brøder adskiller sig uægtelig en del fra folkesocialisterne, bl. a. går PSU ikke imod Fællesmarkedet. I det hele taget — det gælder også SFIO og PC — ligner disse »ægtelinge« »forskellige lande ikke hinanden så meget, som man kunne tro af de varme forsikringer på kongresserne. Geografi og historie er endnu faktorer, som ideologerne ikke kan ignorere helt.

Krisen i PSU slog ud i lys lue ved landsmødet i Alfortville i januar. PSU blev til i 1958, da en del socialdemokrater forlod SFIO, som de fandt kompromitteret ved partiets deltagelse i regering og Algeriepolitik. Hertil kom tidligere kommunister samt nogle fagforbundsfolk og ikke så få venstreintellektuelle. Partiet fik i efteråret 1962 400.000 stemmer og har nu to deputerede i Nationalforsamlingen.

Den ene af dem, borgmesteren i Alfortville, har dog lige udmeldt sig af partiet.

I Alfortville viste det sig, at ikke mindre end 6 tendenser stod skarpt over for hinanden. A-tendensen om at fætte mest gamle SFIO'ere, bl. a. Daniel Mayer, går ind for »socialistisk demokrati«. B er den stærkeste, til den hører foruden PSU's formand Edouard Depreux, den dynamiske Gilles Martinet fra ugeavisen France-Observateur. C-tendensen kendte navn er Claude Bourdet, Martinets medredaktør ved France-Observateur indtil for nylig. Han blev sat ud af redaktionen på grund af sin modsætning til Martinet. Så er der C-tendensen, der navnlig ser hen til venstrefløj i det engelske Labour. Videre hævder D en »aktiv neutralisme« mod fredelig sameksistens og almindelig afrustning. Den femte og sjette tendens har ikke fået bogstav, men synes at være ret yderliggående, og nogen påstår endda, at der desuden findes en syvende retning!

Modsetningen synes skarpest mellem B og C. Alle er enige om at bekæmpe gaullismen og proklamere den »socialistiske front«. Men Martinet og B-fløjen anser gaullistpartiet UNR og den nye regering — også uden de Gulle — for at være solidt grundfæstet ved forbindelsen med ny-kapitalismen. Derfor mener man, der må en langvarig kamp til, som kan ændre hele samfundets struktur, og dette kræver af venstrekræfterne moderniserede metoder, der kan vinde ny lag af befolkningen, bl. a. de dynamiske kristne elementer i landbrug og på arbejdspladser. De kommunistiske teoretikere kræses stærkt af Martinet i hans nylig udkomne bog »Le marxisme da notre temps« (»Marxismen i vor tid«). »De har gjort marxismen til konserve! Efter Martinets mening er der stadig i samfundet sektorer, hvor marxismen gælder, selv om der er andre, hvor den viser sig forældet. Den marxisme, han går ind for, skal være levende og stadig forny sig. Gilles Martinet tror ikke på, at det gamle partidemokrati vil kunne genindføres i Frankrig, som om intet var hændt. Han har praktisk sans og vil bruge lige så moderne og effektive metoder som gaullisterne. Skønt marxist går han så vidt, at han foruden at anerkende de Gaulles afvisning af England giver sin tilslutning til planen om en fransk atomslagstyrke, bl. a. fordi han mener, at Frankrig ikke uden bombe-fabrikation kan gøre sig håb om at være med i det hele taget. Og frem for alt: for Martinet truer faren mere fra USA end fra Tyskland.

Minet og hans tilhængere undgår ikke mistanke om, at de er »krybe-gaullister«, der i det skjulte er kom i den anklage, Claude

Bourdet retter mod sin partifælle og medredaktør. Bourdet hører til dem, der beklager, at England ikke kom med i Fællesmarkedet, fordi han venter sig meget af en kommende Labourregering. Hvad gaullismen angår, mener han, at Mendes-France nok tog fejl i at anse den for svag, men at det er endnu farligere at tro, at den vil være evigt. Der kan når som helst hændes de Gaulle noget menneskeligt, og da vil efter Bourdets mening det samlede højre tage magten i kamp mod folket og fagbevægelsen. Derfor må man allerede nu arbejde for en tilbagevenden til demokratiet som udgangspunkt for fremtidens socialisme. Bourdets PSU-gruppe nærmer sig herved Guy Mollet og SFIO. Et par PSU-medlemmer er da også nu vendt tilbage til Mollets parti.

Bourdet selv er meget bitter over at være skubbet ud af det blad, som uden ham aldrig ville være blevet til, og som — det må anerkendes når man har fulgt det fra starten i 1950 — har givet forbloffende dygtige og holdbare analyser af fransk og international politik. Bladets venner vil næppe synes, at Jan Cau er nogen god erstatning for Bourdet.

Det er vanskeligt at se, hvad der kan komme ud af PSU's splittede holdning. Bourdet har sluttet sig til den nyoprettede franske »kampagne mod atomvåben«, der går imod atomvåben i det hele taget, mens den nationale lga mod fransk atomslagstyrke samler folk fra SFIO og PC, der kun er imod, at Frankrig skal have atomvåben.

Minet og hans venner ville gerne samarbejde med kommunisterne, såfremt disse vil forlade den forelåede stalinistiske horez-linje og forny sig i retning af det italienske kommunistparti.

HVAD de franske kommunister angår, så har man en svag fornemmelse af, at der nedefra er en »realistisk« tendens på vej ud fra det almindelige tøbrud i dele af sovjetblokken. Det gælder især studentgruppen, der allerede siden 1956 har tiltaget sig en vis selvstændighed, bl. a. Algeriekonflikten, hvor PC som bekendt længe havde en valen holdning. — Ved studenterkongressen i februar blev der lyttet intenst til de italienske gæsters taler, mens partilederne på første række ifølge France-Observateur var ret chokerede: de blev siddende under det bragende bifald til italienerne — og derfor blev og så en fjerdedel af studenterne siddende. Det italienske kommunistparti er det mindst dogmatiske i Vesteuropa, det har noteret Fællesmarkedets succes og går nu ind for Europas integration, blot på demokratisk basis i stedet for Romtraktaten. Dette er de franske studenter med på, de vil af med Thorez, bort fra stalinismen, »Thorezmonarkiet«, ganske som de anonyme partifæller, der har skrevet »Le parti démocratique«. Partilederne har forgæves søgt at dæmpe op mod studenternes oprør.

Det samme krav om nyorientering dukkede op ved PC's delegerede (Framhald 4. side)

TEMPO & D.B.S.

SYKLUR

hjá

Pf. Thomas Dam & Co.

Tlf. 1404

PARTAFELAGIÐ

SJÓVINNUBANKIN

HÖVUÐSSKRIVSTOVA — TÓRSHAVN

Telefon 1150 — Telex 29

TELEXSAMBAND VIÐ ALLAN HEIMIN

Setið peningin inn, so verður hann í landinum og egna vinnulívi okkara á sjógví sum á landi at gagni.

Innlánsrentan er:

Við 3 mánaða uppsøgn	4	% p. a.
Á vanligari bankabók	3 1/2	% p. a.
Á tjekk-konto	2	% p. a.

Tosið við okkum, tá tygum hava figgjarspurningar at greiða, eitt nú viðvíkjandi skipa- ella húsbýgging.

Deildir:

Norðuroyar: Norðoya Banki	Klakksvík	tlf. 5296
Eysturoy: Runavíkar	avgreiðsla	tlf. 7017
Vágar: Sjóvinnubankin,	Servági	tlf. 19
—	Sandavági	tlf. 101
—	Miðvági	tlf. 30
Sandoy: —	Sandi	tlf. 42
Suðuroy: —	Hvalba	tlf. 48

Alt bankayrki her á landi og við útheimin verður úttit

Bankin er opin hvønn gerandisdag kl. 10—12 og 14—16
Leygardag kl. 9.30—12.30

Hin føroyski bankin